

ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਅਦਾਲਤ ਏ. ਐਨ. ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਐਸ. ਐਸ. ਦੁਲਤ, ਜੇ.

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਅਪੀਲਕਰਤਾ.

ਬਨਾਮ

ਹਰੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 120 ਸਾਲ 1956

ਰਾਜ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ (1956 ਦਾ XXXVII) -ਸੈਕਸ਼ਨ 63—ਦਾ ਦਾਇਰਾ—ਕੀ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ (2005 ਬੀਕੇ ਦਾ V) ਤਹਿਤ ਤਬਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?—ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ— ਦਾ ਅਰਥ—ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ (1897 ਦਾ X)— ਸੈਕਸ਼ਨ 6—ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ—ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—ਬਾਅਦ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ- ਕੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜੇ 1 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਯੂਨੀਅਨ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 2005 ਬੀਕੇ ਤਹਿਤ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਣ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ,

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਚਾਰਅਧੀਨ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ। ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਜੇ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿੱਟਨੈੱਸ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ

ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ 1 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ, ਕੋਈ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। 10 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਲਟ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸੋਧਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ ਪਾਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ। 10 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ 1955 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੰਬਰ 94 ਵਿੱਚ ਐਚ.ਐਸ.

ਐਚ.ਐਸ. ਗੁਜਰਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ,

ਡੀ.ਐਸ. ਨਹਿਰਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ,

ਫੈਸਲਾ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ. ਜੇ.- ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤਹਿਤ ਇਹ ਅਪੀਲ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2005 ਬੀਕੇ ਤਹਿਤ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

10 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕੁਝ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੈਪਸੂ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 2005 ਬੀਕੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਅਪੀਲ

ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਨੂੰ 1 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਨਹਿਰਾ ਨੇ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ।

ਰਾਜ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

63. (1) ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ, ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ 10 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 1956. ਜਵਾਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ 10 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਅਪੀਲ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਪੈਂਡਿੰਗ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ। ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਜੋ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਟਨੈੱਸ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੀ

ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ 1 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। 10 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਇਹ ਆਧਾਰ ਹੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

ਗੁਜਰਾਲ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿੱਟਨੈੱਸ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ 10 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਫਿੱਟਨੈੱਸ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੁੰਦਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਨਾਥੂ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਪ੍ਰਸਾਦ (1), ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਸੋਹਨਲਾਲ ਬਨਾਮ ਇੰਦਰਾ ਸੋਹਨਲਾਲ ਬਨਾਮ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਵੈਕੁਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜੈਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜੈਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 133 (ਐਲ) (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੈਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਫਰਮਾਨ ਜਿਸ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ ਜੇ 33 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਯੋਗ ਸੀ। ਇੰਦਰਾ ਸੋਹਨਲਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ-ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ (2), ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ vesting.in ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਗੁਣ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ 10 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਦੇ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਣ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਆਮ ਪੂਰਵ-ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਲਟ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸੋਧਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜੋ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਇਰਾਦਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ,

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਰਾਜ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ,

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਅੰਤਿਮ ਸਨ, ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਦੀਆਂ ਹਨ ਦਿੱਲੀ ਕਲੇਥ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1). ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਫਿੱਟਨੈੱਸ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੰਤਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਣ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿੱਟਨੈੱਸ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਨਹਿਰਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਦੁਲਤ, ਜੇ.

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਾਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Asif Mohamad, Translator.